

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Faisala Husseiniho a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **X**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 118/16, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 4. 2025, č. j. 8 A 30/2025-14,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobou podanou k Městskému soudu v Praze žalobce napadl rozhodnutí žalované ze dne 17. 1. 2025, č. j. 10.04-000614/24-0004, kterým žalovaná rozhodla o neurčení advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně. Žalobce požadoval určení advokáta bezplatně k zastoupení v řízení před Ústavním soudem o ústavní stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 24. 10. 2024, č. j. 27 Co 245/2024-95.

[2] V řízení o žalobě žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků. Tuto žádost městský soud v záhlaví označeným usnesením zamítl.

[3] Městský soud konstatoval, že dle vyplněného prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech žalobce uvedl, že má vlastnické právo k 1/12 podílu rodinného domu, 1/12 přílehlé zahrady a 1/24 přístupové cesty s tím, že mu k nemovitým věcem dosud

nebyl umožněn přístup. Žalobce dle údajů, které soudu sdělil, pobírá příspěvek na bydlení 5 649 Kč a příspěvek na živobytí 4 860 Kč, s náklady na živobytí mu pomáhá paní I. H. Žalobce platí výživné na syna 2 000 Kč a nájemné 3 830 Kč. Uvedl, že dluží přibližně 500 000 Kč I. H., 20 000 Kč Okresnímu soudu v Mělníku a 4 000 Kč Okresnímu soudu Praha-východ. Žalobce doložil, že je od 1. 7. 2021 v evidenci Úřadu práce, a že od 12. 8. 2024 je v pracovní neschopnosti. Svá tvrzení doložil příslušnými podklady, včetně potvrzení o výši přiznaných dávek, výpisu z bankovního účtu za měsíce březen se zůstatkem 153,41 Kč, potvrzení o vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání od 1. 7. 2021, potvrzení o dočasné neschopnosti, lékařské zprávy ze dne 18. 3. 2025 a ze dne 24. 4. 2024, rozhodnutí Okresního soudu Praha-východ o povolení splátek ze dne 4. 2. 2025 a obdobné rozhodnutí Okresního soudu v Mělníku ze dne 14. 3. 2025.

[4] Městský soud věc vyhodnotil tak, že žalobce má přinejmenším po dobu několika let příjmy, které očividně nemohou pokrývat jeho každodenní životní potřeby. Žalobce nevyvíjí žádnou výdělečnou činnost a prostředky na obživu získává přinejmenším částečně od své příbuzné a jiných osob. Žalobce je sice předlužen, to však samo o sobě není důvodem pro osvobození od soudních poplatků. Městský soud tak měl za to, že žalobce dostatečně nedoložil své majetkové poměry v situaci, kdy jeho výdaje převyšují jeho doložené příjmy. Soudu rovněž neuvedl konkrétní důvody, proč nemůže mít příjmy z jím spoluvlastněných nemovitostí. Městský soud považoval také za nedostatečně zdůvodněné, proč žalobce není, resp. do 12. 8. 2024 nebyl, zaměstnán, a to především s ohledem na to, že se jedná o vysokoškolsky vzdělanou osobu v produktivním věku žijící v dojezdové vzdálenosti od Prahy, kde je v současnosti nezaměstnanost nižší než 3%, jejíž zdravotní stav až do pracovní neschopnosti zaměstnání nebránil. Městský soud tak měl za to, že přinejmenším před pracovní neschopností bylo v silách žalobce se nechat zaměstnat. Žalobce k tomu podle městského soudu neuvedl ničeho. Městský soud naopak v tomto kontextu zaujala zvýšená žalobní aktivita žalobce, která je mu známá z úřední činnosti (jen v případě správního úseku městského soudu vystupuje žalobce v 31 řízeních), a která rovněž vyplývá ze samotné žaloby, napadeného rozhodnutí a formuláře, který žalobce doložil. Městský soud byl proto toho názoru, že žalobce nesplnil již první zákonnou podmínku pro osvobození od soudních poplatků, neboť a nedoložil, že nemá dostatečné prostředky. Závěrem ve věci rozhodující senát městského soudu dodal, že si je vědom, že některé jiné senáty žalobcově žádosti v plném rozsahu vyhověly, jiné jej osvobodily pouze částečně. Těmito rozhodnutími však není vázán a svůj odlišný postup odůvodnil.

[5] Usnesení městského soudu napadl žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížností z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

[6] Stěžovatel v (poněkud nejasně formulované) kasační stížnosti namítá, že městský soud, který by měl být znalý práva, nesprávně vyhodnotil problematiku § 33 odst. 1 zákoníku práce. Pochybil také v tom, že nezohlednil skutečnosti, že je stěžovatel veden jako uchazeč o zaměstnání v evidenci Úřadu práce, a nemohl si tedy příjmy nijak zvýšit. Stěžovatel nepracuje proto, že se nesnaží získat zaměstnání, ale proto, že jej nezískal přesto, že se o to pokoušel. Dále namítá, že městský soud pochybil, pokud neuznal řádně doložené tvrzení stěžovatele, že kromě dávek pomoci v hmotné nouzi neměl žádné příjmy, ze kterých by mohl zaplatit soudní poplatek za žalobu. Žádné další příjmy nejsou na posledním doloženém bankovním výpisu zachyceny. Stěžovatel žije na dluh, půjčuje si od paní I. H.

pokračování

a K. K. Tvrzení, že stěžovatelovy výdaje převyšují jeho příjmy, vyvrací právě příjmy z překlenovacích půjček, které jsou zachyceny na bankovním výpisu. Nyní pak jde o situaci, kdy se stěžovatel nedostatek příjmů na jídlo, výživné, nájemné a další základní životní potřeby pokoušel řešit žádostí o zápůjčku zastupitelné věci dle § 2390 odst. 1 občanského zákoníku. To vyplývá z bankovního výpisu, který je součástí spisového materiálu. Dané prostředky bude muset stěžovatel vrátit. Soudy musí dle § 36 odst. 1 s. ř. s. k obsahu spisu a příjmu žadatele při posuzování jeho majetkových poměrů přihlídnout. Jestliže tak městský soud neučinil, je jeho rozhodnutí v rozporu s obsahem spisu. Městský soud konečně při úvahách o regulační funkci soudního poplatku nesprávně vyhodnotil (v souvislosti se stěžovatelovou celkovou procesní aktivitou), čeho se stěžovatel domáhá a zda se potenciální úspěch dotýká stěžovatelovy osobní sféry; nestačí vyjít toliko z počtu řízení, v nichž stěžovatel figuruje.

[7] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2 věty první s. ř. s.

[8] Stěžovatele v nynějším řízení o kasační stížnosti netíží poplatková povinnost ani povinnost být zastoupen advokátem, neboť podává kasační stížnost proti procesnímu usnesení, kterým se nekončí řízení o žalobě (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS).

[9] Kasační stížnost **není důvodná**.

[10] Nejvyšší správní soud v nyní posuzované věci vycházel mimo jiné ze svých rozsudků ze dne 20. 3. 2025, č. j. 10 As 35/2025-21, ze dne 26. 3. 2025, č. j. 10 As 36/2025-14, a ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 As 32/2025-16, jimiž v nedávné době rozhodl o kasačních stížnostech téhož stěžovatele ve skutkově podobných věcech. V případě stěžovatele jde v obdobných řízeních typově vždy o stejnou argumentaci i následný způsob posouzení. Nejvyšší správní soud proto neshledal žádný důvod odchytil se od svých dřívějších rozhodnutí.

[11] Odůvodnění usnesení městského soudu je jako celek přezkoumatelné, logické a souladné se zákonem, tj. s výjimečnou povahou institutu osvobození od soudních poplatků. Závěry městského soudu jsou v souladu také s judikaturou zdejšího soudu. K tomu Nejvyšší správní soud odkazuje na svůj rozsudek vydaný v obdobné věci stejného stěžovatele ze dne 24. 4. 2025, č. j. 10 As 52/2025-15, v jehož odstavci [9] uvedl, že „*stěžovatel nesplnil svou povinnost úplně, přesvědčivě a logicky osvědčit okolnosti týkající se jeho majetkových a výdělkových poměrů. Nevysvětlil totiž, z čeho skutečně hraří své každodenní potřeby vč. stravy a ošacení, zda a jak splácí dluhy, jaké konkrétní dluhy má [...]. Také nelze přehlédnout, že v jiných věcech stěžovatel SOP [pozn.: soudní poplatky] uhradil (byť ve snížené výši), přestože nejprve soudům tvrdil, že nedisponuje žádnými prostředky na úhradu SOP. Za popsané situace je přiléhavý závěr městského soudu, podle něhož stěžovatel neosvědčil, že si nemůže opatřit prostředky na úhradu SOP v této věci*“.

[12] V nynější věci městský soud, také vzhledem k povaze a značné frekvenci stěžovatelových sporů, žádost o osvobození od soudních poplatků zamítl. Městský soud stěžovateli nepřiznal osvobození od soudních poplatků především proto, že stěžovatel

hodnověrným způsobem nedoložil své majetkové poměry. Nejvyšší správní soud podotýká, že povinnost tvrzení a důkazní břemeno ohledně majetkových, osobních a výdělkových poměrů tíží žadatele o osvobození od soudních poplatků. To stěžovatel v kasační stížnosti zcela pomíjí, jestliže vyčítá městskému soudu nepochopení relevantní právní úpravy ohledně zápůjček. Městský soud pouze v souladu s právní úpravou a judikaturou popisoval nejasnosti a mezery v tvrzeních stěžovatele. Jinak řečeno, stěžovatel nesplnil svou povinnost úplně, přesvědčivě a logicky osvědčit okolnosti týkající se jeho majetkových a výdělkových poměrů. Neuvedl nic konkrétního k tomu, jak se případně snažil získat zaměstnání (nad rámec okolnosti, která je v tomto případě minimálním krokem, spočívající v zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání). Městský soud v této souvislosti odkázal na relevantní skutečnosti spočívající ve stěžovatelově vzdělání, věku a místě, kde má bydliště. Nejvyšší správní soud souhlasí s městským soudem, že nebylo zřejmé, proč ohledně své (ne)zaměstnanosti stěžovatel odkazoval na rozsudek Nejvyššího soudu, jehož podstata se jej vůbec netýká. Takový odkaz nemůže nahradit splnění povinnosti doložit rozhodné skutečnosti. Stěžovatel také nijak konkrétně nepolemizuje s judikaturou, na kterou v této souvislosti odkazoval městský soud, resp. se závěry, které z ní městský soud vyvodil. Jde tak např. o usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2014, sp. zn. 30 Cdo 1589/2014, k otázce nemajetnosti v důsledku absence příjmů z pracovního nebo obdobného poměru v souvislosti se žádostí o osvobození od soudních poplatků a také s tím, že je třeba brát v potaz nejen aktuální majetkové poměry žadatele o osvobození od soudních poplatků, ale také jeho možnosti si potřebné prostředky opatřit (viz odstavec 4 napadeného usnesení, včetně hojných odkazů na judikaturu mj. Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu). Podobné se týká i úvahy městského soudu ohledně toho, že předlužení samo o osobě není důvodem pro osvobození od soudních poplatků (odstavec 8 napadeného usnesení s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2013, č. j. 6 As 12/2013-15).

[13] Za popsané situace je přiléhavý závěr městského soudu, podle něhož stěžovatel hodnověrně neosvědčil, že nemá (resp. nemůže mít) prostředky na úhradu soudních poplatků.

[14] Ohledně regulační funkce soudních poplatků v případě nynějšího stěžovatele se Nejvyšší správní soud s přihlédnutím k okolnostem případu v obdobné věci vyslovil v rozsudku ze dne 17. 6. 2025, č. j. 21 As 72/2025-18. Nejvyšší správní soud proto ani v tomto ohledu neshledává pochybení městského soudu.

[15] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že nebyly naplněny tvrzené důvody kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud ji proto za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1, *in fine*, s. ř. s. tímto rozsudkem zamítl.

[16] O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Pokud jde o procesně úspěšného účastníka (žalovanou), tomu žádné náklady v souvislosti s tímto řízením vzniknout nemohly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků náhrada nákladů řízení nepřiznává.

pokračování

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 31. července 2025

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu